SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

12.10.2022

Sosiaali- ja terveysministeriön vastine StV:lle 13.10.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 § muuttamisesta (178/2022 vp)

Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvauksen maksamisen edellytykset

Niuvanniemen sairaala esittää, että esitystä terveydenhuoltolain muuttamisesta muutettaisiin siten, että myös valtion mielisairaalat olisivat oikeutettuja harjoittelukorvaukseen. Muutosehdotus (*lisäys kursivoitu*) koskee ehdotusta terveydenhuoltolain muuttamisesta, jossa kohtaan Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus 60 b §, ensimmäinen virke: Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, *valtion mielisairaaloille*, sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista.

> Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että terveydenhuoltolain 60 § nojalla valtion mielisairaalalle on mahdollista suorittaa valtion koulutuskorvausta lääkärin tai hammaslääkärin erikoistumiskoulutukseen perustuen. Valtion mielisairaaloita koskevan lain (1292/1987) nojalla sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskuksen alaiset Niuvanniemen sairaala ja Vanhan Vaasan sairaala ovat valtion mielisairaaloita, joissa voidaan järjestää yliopistollista opetusta, terveyden- ja sairaanhoitohenkilökunnan koulutusta ja muuta tarpeelliseksi katsottavaa koulutusta sekä suorittaa sairaaloiden toimialaan kuuluvaa kehittämis- ja tutkimustoimintaa.
>
> Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy Niuvanniemen sairaalan näkemykseen ja esittää, että terveydenhuoltolakiin (1326/2010) lisättäväksi ehdotettu 60 b § täydennetään tältä osin (lisäykset kursivoitu):
>
> > Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, *valtion mielisairaalalle*, yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallitus toteaa, että esitys on siltä osin puutteellinen, että Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja seurakunnat eivät ole mainittuina säännöksissä lueteltujen koulutuskorvaukseen oikeutettujen organisaatioiden luettelossa. Suomen evankelis-luterilainen kirkko ja seurakunnat ovat julkisoikeudellisia organisaatioita, jotka eivät voi toimia säädöksissä mainittuina yksityisinä sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottajina. Kirkko ja seurakunnat eivät myöskään ole osa kolmatta sektoria, vaikka niiden toiminnat voivat olla samankaltaisia. Mikäli kirkko ja seurakunnat jäisivät pois koulutuskorvausta saavien organisaatioiden joukosta, sillä olisi merkitystä sosiaali- ja terveysalan harjoittelupaikkojen valtakun-

nalliseen saatavuuteen. Seurakunnissa harjoittelee pääasiassa sosionomi (AMK) tai sairaanhoitaja (AMK) tutkintonimikkeeseen johtavan koulutuksen opiskelijoita, jotka osana tutkintoaan saavat kelpoisuuden seurakunnan virkaan tai tehtävään. Kirkkohallitus esittää kaksi muutosehdotusta (*lisäykset kursivoitu*) hallituksen esitykseen (HE 178/2022 vp). Ensimmäinen muutosehdotus koskee ehdotusta laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta, jossa kohtaan Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus 60 b §, ensimmäinen virke: Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, *Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle*, yksityisiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista. Toinen muutosehdotus koskee ehdotusta laiksi sosiaalihuoltolain muuttamisesta, jonka kohtaan Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvän ammattitaitoa edistävän harjoittelun korvaus 60 d §, 1 momentti, ensimmäinen virke: Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, *Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, Suomen evankelis-luterilaisen kirkon seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle*, yksityiselle sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että hallituksen esityksen tavoitteena on vaikuttaa siihen, että sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille on tarjolla riittävästi harjoittelupaikkoja ja että opiskelijan saama ohjaus on laadukasta ja vastaa koulutukselle asetettuja tavoitteita. Tavoitteena on tukea mahdollisimman hyvät ammatilliset valmiudet omaavan henkilöstön valmistumista sosiaali- ja terveysalalle ja siten myös edistää sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyyttä sekä saatavuutta. Hallituksen esityksen mukaisesti sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoihin sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvien kustannusten korvaus perustuisi ammattikorkeakoulun kanssa tehtyyn sopimukseen ja sopimuksen mukaisesti toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin.

Ammattikorkeakoulututkinnot sairaanhoitaja (AMK), diakoninen hoitotyö (240 op), sosionomi (AMK), diakoniatyö (210 op), sosionomi (AMK), kirkon varhaiskasvatus (210 op) ja sosionomi (AMK), kirkon nuorisotyö (210 op) sisältävät sairaanhoitajan ja sosionomin tutkintovaatimukset, jonka perusteella tutkinnon suorittanut saa ammattihenkilölainsäädännön mukaisen oikeuden toimia laillistettuna ammattihenkilönä. Lisäksi tutkinnot antavat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon diakonian, varhaiskasvatuksen ohjaajan ja nuorisotyön ohjaajan viran haltijalta ja vastaavaa työtä pääasiallisena tehtävänään tekevältä edellytettävän kelpoisuuden.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen näkemykseen ja esittää, että terveydenhuoltolakiin (1326/2010) lisättäväksi ehdotettu 60 b § täydennetään tältä osin (lisäykset kursivoitu):

> Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, *Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, kirkon seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle*, yksityisiä sosiaali-

ja terveydenhuollon palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen näkemykseen ja esittää, että sosiaalihuoltolakiin (1301/2014) lisättäväksi ehdotettu 60 d § täydennetään tältä osin (lisäykset kursivoitu):

> Hyvinvointialueelle, HUS-yhtymälle, Helsingin kaupungille, kunnalle ja kuntayhtymälle, *Suomen evankelis-luterilaiselle kirkolle, kirkon seurakunnalle ja seurakuntayhtymälle*, yksityiselle sosiaali- ja terveydenhuollon tai varhaiskasvatuksen palveluja tuottavalle yksikölle sekä Ahvenanmaan maakuntahallitukselle suoritetaan koulutuskorvausta valtion varoista laskennallisin perustein sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä am-mattitaitoa edistävästä harjoittelusta aiheutuvista kustannuksista.

Harjoittelusta maksettavan korvauksen maksatustehtävä

Aluehallintovirastot tuovat esille lausunnossaan, että maksatustehtävä tulisi lainsäädännössä keskittää Lounais-Suomen aluehallintovirastolle.

Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan maksatustehtävän keskittäminen yhteen virastoon on tarkoituksenmukaista resurssien kustannustehokkaan käytön ja tehtävän hoitamiseksi tarvittavan asiallisen massan kannalta.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että terveydenhuoltolain (1326/2010) 63 § täydennetään tältä osin (poistot yliviivattu, lisäykset kursivoitu):

> 63 § Koulutuskorvauksen ja tutkimusrahoituksen maksaminen
>
> Toteutuneisiin koulutuskuukausiin perustuva korvaus, rajatun lääkkeenmääräämisen edellyttämän koulutuksen korvaus sekä toteutuneisiin harjoitteluviikkoihin perustuva korvaus maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. ~~Aluehallintoviraston~~ *Lounais-Suomen aluehallintoviraston* ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetyt korvaushakemukset sen kalenterivuoden aikana, jona hakemus on saapunut. ~~Aluehallintovirasto~~ *Lounais-Suomen aluehallintovirasto* maksaa kuukausittain tutkimusrahoituksen yhteistyöalueen tutkimustoimikunnalle, joka maksaa rahoituksen edelleen hankkeiden toteuttajille.

Sosiaali- ja terveysministeriö esittää, että sosiaalihuoltolain (1301/2014) 60 b § täydennetään tältä osin (poistot yliviivattu, lisäykset kursivoitu):

60 b § Koulutuskorvauksien maksaminen

Sosiaalityön erikoistumiskoulutukseen perustuva korvaus ja sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvään ammattitaitoa edistävään harjoitteluun perustuva korvaus maksetaan puolivuosittain hakemusten perusteella. Ensimmäisen vuosipuoliskon osalta korvausta on haettava viimeistään saman vuoden 30 päivänä syyskuuta ja toisen vuosipuoliskon osalta viimeistään seuraavan vuoden 31 päivänä maaliskuuta. ~~Aluehallintoviraston~~ *Lounais-Suomen aluehallintoviraston* ja Ahvenanmaan valtionviraston on ratkaistava määräajassa jätetty korvaushakemus sen kalenterivuoden aikana, jolloin hakemus on saapunut.

Harjoittelusta maksettavan korvauksen taso

Arene katsoo, että terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain nojalla annettaviin asetuksiin kirjattava harjoittelukorvaus tulisi olla kiinteä viikkokohtainen hinta, joka perustuisi nykyiseen harjoittelukorvauksen keskiarvoon eli 43 euroon. Näin harjoittelukorvauksen määrä olisi selkeä ja eikä korvauksen suuruus inflatoidu, vaikka harjoitteluviikkojen määrä kasvaisi tulevina vuosina.

Helsingin sosiaali- ja terveystoimiala toteaa, että valtion varoista suoritettavien korvausten tulee olla ammattikorkeakouluharjoittelujen aiheuttamia kustannuksia vastaavat, ja niiden tulee myös sisältää kaikki harjoitteluun liittyvien tehtävien korvaukset huomioiden kustannustason nousun.

Hyvinvointiala Hali tuo esille, että harjoittelusta aiheutuu palveluntuottajille välillisiä kustannuksia harjoittelun suunnittelun, harjoittelijan perehdytyksen ja ohjauksen sekä korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön muodossa. Korvaukseen varattavan summan tulee olla riittävä, jotta ohjaukseen on todellisuudessa mahdollisuus panostaa riittävästi.

Pohjois-Savon hyvinvointialue tuo esille huolensa siitä, että lain valmistelun tässä vaiheessa ei ole tietoa harjoittelun korvausten suuruudesta hyvinvointialueille.

Sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että hallituksen esityksen mukaisesti terveydenhuoltolain ja sosiaalihuoltolain nojalla sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkintoon sisältyvästä ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta suoritettavan korvauksen suuruudesta sekä korvauksen maksamisen perusteista ja muista korvauksen hakemiseen ja maksamiseen liittyvistä menettelyistä säädettäisiin tarkemmin sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella. Asetusten valmistelu ajoittuu lakiesityksen voimaan tultua keväälle 2023 ja tässä yhteydessä on tarkoituksenmukaista palata lausunnonantajien esille tuomiin huomioihin.